

بانک خاورمیانه

Middle East Bank

افشای نسبت پوشش نقدینگی (LCR) طبق رکن ۳ بازل

بر اساس دستورالعمل حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی بانک مرکزی ج.ا.ا.

اسفند ۱۳۹۸

فهرست

۲.....	اصول افشای نسبت پوشش نقدینگی (LCR) ^۱	1.
۲.....	اجزای کلیدی LCR.....	2.
۳.....	اجزای HQLA.....	3.
۴.....	منابع تامین مالی.....	4.
۴.....	مدیریت منابع ارزی.....	۵.
۶.....	برنامه‌های مقابله با بحران.....	۶.
۵.....	مدیریت ریسک نقدینگی.....	۷.

۱. اصول افشای نسبت پوشش نقدینگی (LCR)^۱

کمیت بازل با هدف ارتقا توانمندی بانکها در تأمین نقدینگی خود در شرایط بحرانی موقت در سال ۲۰۱۰، اقدام به انتشار رهنمودهایی تحت عنوان نسبت پوشش نقدینگی ("LCR")^۱ نمود. در همین راستا، بانک مرکزی ج.ا. نیز به تدوین و ابلاغ دستورالعمل "حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی مؤسسات اعتباری" در تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۲۵ اقدام نمود. مطابق دستورالعمل مذکور، حداقل LCR بانک معادل ۱۰۰ درصد تعیین گردید و بانکها ملزم گردیدند تا LCR خود را از سال ابلاغ و لازم الاجرا شدن (۱۳۹۶ ه. ش) این الزامات، حداقل معادل ۶۰ درصد رعایت نموده و در طی مدت ۴ سال و هر سال معادل ۱۰ درصد این نسبت را افزایش داده تا سال ۱۴۰۰ به نسبت حداقل ۱۰۰ درصد دست یابند. رهنمود LCR، بانکها را موظف می‌نماید میزان لازمی از دارایی‌ها با کیفیت نقدشوندگی بالا ("HQLA")^۲ شامل وجه نقد و سایر دارایی‌های سریع معامله نگهداری نمایند به نحوی که در شرایط بحرانی پاسخگوی نیازهای نقدینگی حداقل ۳۰ روز آنها باشد. پیاده‌سازی رهنمودهای LCR سبب می‌شود که بانکها میزان لازم HQLA ذخیره نمایند تا در زمان بحران‌های مالی، بانک مرکزی به عنوان نهاد ناظر زمان کافی داشته باشد تا بتوانند اقدامات اصلاحی و موثر در بازار ایجاد نمایند. نسبت LCR که به صورت درصد بیان می‌شود از تقسیم دارایی HQLA بر میزان برآوردی خالص خروج وجه نقد در یک بازه ۳۰ روز تحت شرایط بحرانی بدست می‌آید.

جهت کسب اطلاعات بیشتر در خصوص مدیریت و تحلیل نقدینگی می‌توان به صورت‌های مالی بانک مراجعه نمود:

- جدول نسبت نقدینگی (یادداشت ۲-۵-۴-۴۸)
- تحلیل سررسید دارایی‌ها و بدهی‌ها (یادداشت ۳-۵-۴-۴۸)
- تحلیل سررسید قراردادهای بدهی‌های مالی (یادداشت ۴-۵-۴-۴۸)
- صورت ریز سررسیدهای بدهی‌های مالی ارزی (یادداشت ۲-۴-۵-۴۸)
- برنامه مقابله با بحران (یادداشت ۶-۴-۴۸)

۲. اجزای کلیدی LCR

اجزای اصلی تشکیل دهنده نسبت LCR شامل مقدار و ترکیب دارایی‌های مربوط به HQLA و جریان‌ات ورودی و خروجی وجه نقد (عمدتاً به صورت تغییرات در حجم سپرده‌ها، میزان تسهیلات اعطایی و پرتفوی اوراق بانک مشاهده می‌شود)، می‌باشد.

LCR بانک خاورمیانه در پایان اسفند ۱۳۹۸ برابر ۹۹٪ بوده است. شایان ذکر است، اختلاف قابل توجهی بین محاسبه LCR بر مبنای حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی بانک مرکزی و محاسبه LCR بر مبنای رهنمودهای بازل وجود دارد. به عنوان مثال، در رهنمودهای بازل، سپرده‌های بین بانکی با ضریب ۱۰۰ درصد در ورودی و خروجی محاسبات LCR لحاظ می‌گردد در صورتی که بر مبنای دستورالعمل حداقل الزامات ریسک نقدینگی ابلاغی از سوی بانک مرکزی، سپرده‌های بین بانکی با ضریب صفر درصد در ورودی محاسبات LCR در نظر گرفته می‌شود و همین امر سبب کاهش قابل توجه LCR نظارتی بانک نسبت به محاسبه بر مبنای رهنمودهای بازل گردیده است.

^۱ LCR (Liquidity Coverage Ratio)

^۲ HQLA (High Quality Liquid Assets)

سال مالی ۱۳۹۸		
دارایی های با کیفیت نقدشوندگی بالا (HQLA)	مبلغ	مبلغ موزون شده
1	دارایی های نقد با کیفیت سطح ۱	۳۵,۲۳۵,۸۰۵
2	دارایی های نقد با کیفیت سطح ۲ گروه الف	-
3	دارایی های نقد با کیفیت سطح ۲ گروه ب	-
4	جمع کل دارایی های نقد با کیفیت	۳۵,۲۳۵,۸۰۵
جریان های نقد خروجی		
5	سپرده های خرد	۱۲,۳۳۹,۱۰۹
6	سپرده های عمده	۱۰۹,۰۸۹,۸۳۴
7	هرگونه دیون دیگر نزد بانک که باید ظرف ۳۰ روز آینده پرداخت شوند	۱۲,۱۱۲,۷۲۰
8	سایر منابع و تعهدات	۶۴,۶۱۵,۸۷۴
9	جمع کل خروجی ها	۱۹۸,۱۵۷,۵۳۷
ورودی ها		
10	ورودی ناشی از تسهیلات حقیقی و حقوقی	۸,۵۵۴,۹۸۲
11	مطالبات از بانک مرکزی (سپرده قانونی)	۳,۰۶۰,۷۵۱
12	جریان های نقدی ورودی مورد انتظار از مؤسسات اعتباری ۱	۱۲,۰۰۰,۰۰۰
13	سایر ورودی ها	۲,۹۳۰,۷۷۶
14	مجموع ورودی ها	۲۶,۵۴۶,۵۰۹
15	دارایی های با کیفیت نقدشوندگی بالا	۳۵,۲۳۵,۸۰۵
16	خالص جریان های نقدی (با لحاظ سقف ورودی ۷۵ درصد خروجی)	۳۵,۷۱۹,۱۵۵
17	نسبت پوشش نقدینگی (LCR)	۹۹%
<p>۱. طبق دستور العمل بانک مرکزی، ردیف مذکور شامل سپرده های بانکی شبانه بین بانکی است و در خصوص سپرده های شبانه بین بانکی، مطابق دستور العمل بانک مرکزی، ضرایب ورود صفر لحاظ گردیده است.</p>		

۳. اجزای دارایی های با نقدشوندگی بالا

رویه شناسایی دارایی های با نقدشوندگی بالا در بانک خاورمیانه منطبق با رهنمود حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی ابلاغی از سوی بانک مرکزی ج.ا.ص صورت می پذیرد و دارایی ها را به سه گروه به شرح زیر تقسیم می نماید:

۱. سطح یک شامل اسکناس و نقود، سپرده های قابل برداشت نزد بانک مرکزی، اوراق بهادار سریع المعامله منتشره یا تضمین شده توسط دولت و یا بانک مرکزی، اوراق بهادار سریع المعامله منتشره یا تضمین شده توسط بانک تسویه بین المللی، صندوق بین المللی پول و بانک مرکزی اروپا و اوراق بهادار سریع المعامله منتشره یا تضمین شده توسط دولت ها، بانک های مرکزی، نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی سایر کشورها و بانک های توسعه ای چندجانبه مشمول ضریب ریسک اعتباری صفر درصد مطابق ضوابط ناظر بر مقررات کفایت سرمایه که دارای بازار ثانویه قوی هستند و با ضریب ۱۰۰ درصد موزون می گردند.
۲. سطح دو به دو دسته تقسیم می گردد.

ا. دسته الف این سطح، دارایی‌هایی را در برمی‌گیرد که کاهش قیمت آن‌ها در ۳۰ روز گذشته کمتر از ۱۰٪ باشد و شامل اوراق بهادار سریع‌المعامله (به استثنای سهام عادی) منتشره توسط ۵۰ شرکت فعال‌تر بورس و اوراق بهادار به استثنای مؤسسات اعتباری و نهادهای مالی، اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره یا تضمین‌شده توسط دولت‌ها، بانک‌های مرکزی و نهادهای عمومی غیردولتی سایر کشورها و بانک‌های توسعه‌ای چند جانبه مشمول ضریب ریسک اعتباری ۲۰ درصد مطابق ضوابط ناظر بر مقررات کفایت سرمایه در دسته الف از سطح دوم و با ضریب ۸۵ درصد موزون می‌گردد.

ب. اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره سایر مؤسسات اعتباری با پشتوانه کالا و دارایی‌های فیزیکی از جمله صکوک رهنی مسکن با ضریب نقدشوندگی ۷۵ درصد مشروط به آن که حداکثر کاهش قیمت آن در مقطع محاسبه، نسبت به قیمت سی روز گذشته بیش از ۲۰ درصد نباشد، سهام عادی ۵۰ شرکت فعال‌تر بورس اوراق بهادار به استثنای سهام مؤسسات اعتباری و نهادهای مالی با ضریب نقدشوندگی ۵۰ درصد، مشروط به آن که حداکثر کاهش قیمت آن در مقطع محاسبه، نسبت به قیمت سی روز گذشته بیش از ۴۰ درصد نباشد، اوراق بهادار سریع‌المعامله (به استثنای سهام عادی) منتشره سایر شرکت‌های پذیرفته‌شده در سازمان بورس و اوراق بهادار به استثنای مؤسسات اعتباری و نهادهای مالی با ضریب نقدشوندگی ۵۰ درصد، مشروط به آن که حداکثر کاهش قیمت آن در مقطع محاسبه، نسبت به قیمت سی روز گذشته بیش از ۲۰ درصد نباشد و اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره یا تضمین‌شده توسط دولت‌ها، بانک‌های مرکزی، نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی سایر کشورها و بانک‌های توسعه‌ای چند جانبه مشمول ضریب ریسک اعتباری بیش از ۲۰ درصد و حداکثر ۱۰۰ درصد مطابق ضوابط ناظر بر مقررات کفایت سرمایه با ضریب نقدشوندگی ۵۰ درصد در دسته ب از سطح دوم و به ترتیب با ضرایب ۷۵ درصد و مابقی ۵۰ درصد موزون می‌گردند.

جهت کسب اطلاعات بیشتر می‌توانید به یادداشت ۴-۴۸ صورت‌های مالی "مدیریت ریسک نقدینگی" مراجعه نمایید.

۴. منابع تامین مالی

تأمین منابع مالی بانک خاورمیانه عمدتاً از طریق سپرده‌های مشتریان حقیقی و حقوقی می‌باشد. بر اساس تحلیل و تجربه بانک، بخش قابل توجهی از سپرده‌ها را منابع پایدار تشکیل می‌دهند. واحد مالی مسئول مدیریت نیازهای نقدینگی روزانه بانک می‌باشد. برای مقابله با شرایط بحرانی احتمالی و عبور از آن، بانک خاورمیانه برای حفظ نقدینگی بالا بخشی از منابع خود را به صورت تسهیلات روزانه در بازار بین بانکی مصرف می‌کند و همچنین این قابلیت را دارد که اوراق بدهی خریداری شده را در بازار ثانویه به فروش برساند.

(جهت کسب اطلاعات بیشتر درباره منابع تأمین مالی به یادداشت ۱-۵-۴۸ صورت‌های مالی مراجعه نمایید.)

۵. مدیریت منابع ارزی

با توجه به شرایط حاکم کنونی بر اقتصاد ایران عمده دارایی‌ها شامل HQLA و جریانات و جوه نقد به صورت ریالی می‌باشند.

- جهت کسب اطلاع از وضعیت سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت دار ارزی به یادداشت ۱-۲۵ صورت‌های مالی مراجعه نمایید.

- جهت کسب اطلاع از گردش سپرده‌های سرمایه‌گذاری ارزی به یادداشت ۴-۱-۲۵ صورت‌های مالی را مطالعه نمایید.
- جهت کسب اطلاع از سررسید بدهی‌های مالی ارزی یادداشت ۲-۴-۵-۴۸ صورت‌های مالی را مطالعه نمایید.
- همچنین یادداشت ۵-۵-۴۸ صورت‌های مالی وضعیت دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بانک را نشان می‌دهد.

۶. مدیریت ریسک نقدینگی

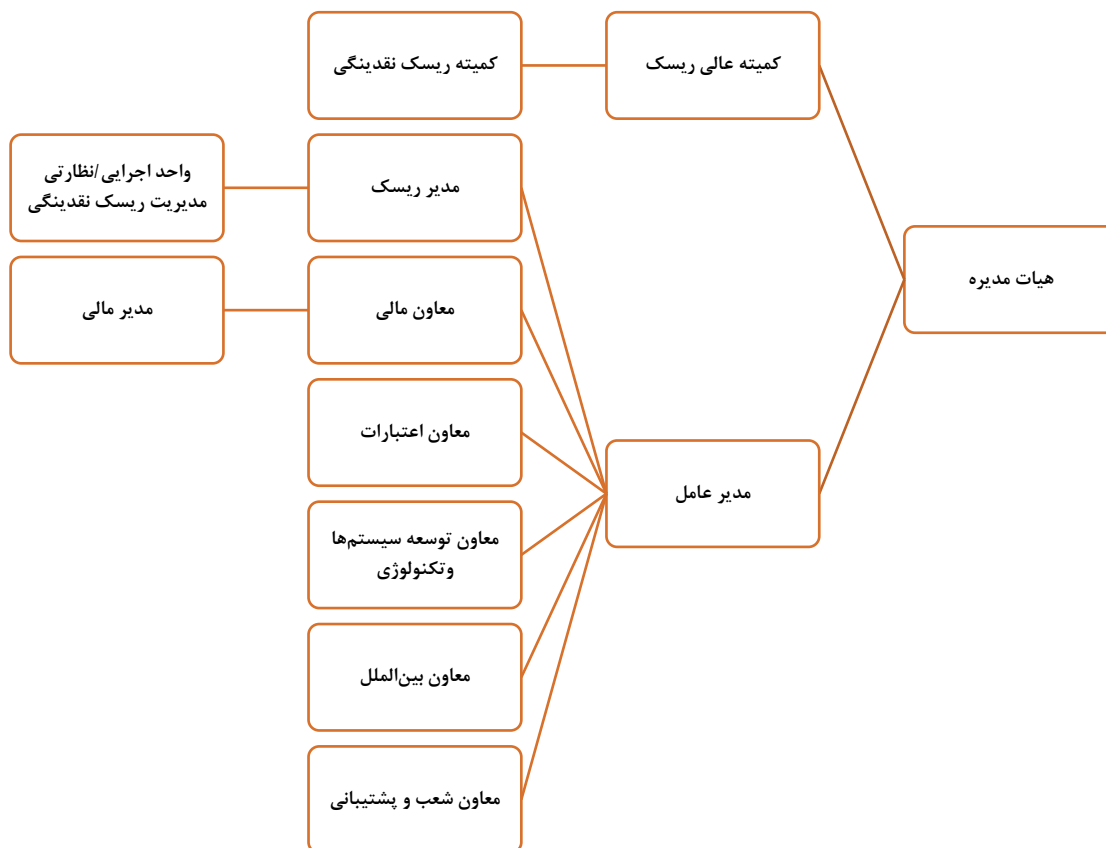
مدیریت ریسک بانک خاورمیانه دارای یک واحد اجرایی است که ریسک‌های ۴ گانه بانک را بررسی و کنترل می‌نماید و از مهمترین فعالیت‌های آن بررسی و کنترل ریسک نقدینگی می‌باشد. واحد مالی بانک، مسئولیت نظارت بر وضعیت روزانه نقدینگی بانک را برعهده دارد و مدیریت روزانه وجه نقد، اوراق بدهی، سپرده‌های بین‌بانکی بانک را برعهده دارد. کمیته دارایی‌ها و بدهی‌های بانک (ALCO^۳) به همراه کمیته ریسک نقدینگی، سیاست‌ها و مدیریت کلان ریسک نقدینگی را به عهده داشته و به صورت هفتگی برگزار می‌شوند. این کمیته‌ها مدیران ارشد بانک را از آخرین وضعیت نقدینگی بانک و نسبت LCR با خبر نموده و پیشنهادهای خود را ارائه می‌نمایند. مامویت کمیته ریسک نقدینگی عبارت است از: حصول اطمینان از اعمال مؤثر مدیریت ریسک نقدینگی، حصول اطمینان از ساختار سازمانی کارا و اثربخش متناسب با اندازه، نوع و پیچیدگی فعالیت‌های بانک در حوزه ریسک نقدینگی، حصول اطمینان از تفکیک وظایف سیاست‌گذاری، اجرایی و نظارتی به طور کامل از یکدیگر در حوزه ریسک نقدینگی.

کمیته ریسک نقدینگی به صورت هفتگی وضعیت ترازنامه بانک را مورد بررسی قرار داده و بهترین ترکیب دارایی‌ها را با توجه به شرایط فعلی، پیش‌بینی آینده و حدود مقرر ریسک از جمله نقدینگی، کفایت سرمایه، بازار و عملیاتی انتخاب می‌نماید. شاخص‌هایی که بر پایه سودآوری و ریسک بانک محاسبه می‌شوند به عنوان ابزار تصمیم‌گیری در این کمیته مورد استفاده قرار می‌گیرند. کمیته ریسک نقدینگی علاوه بر LCR، شاخص‌های کمی ذیل را به منظور تصمیم‌گیری در خصوص تعیین ساختار بهینه دارایی‌ها، مورد استفاده قرار می‌دهد.

۱. محاسبه ورودی‌ها، خروجی‌ها و تغییر شکاف نقدینگی؛
۲. نسبت سپرده‌ها به تسهیلات؛
۳. بررسی دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی؛
۴. بررسی حدود مقرر برای ارزهای مهم؛
۵. بررسی فهرست منابع تأمین مالی؛
۶. بررسی نقدشوندگی دارایی‌های سریع‌المعامله؛
۷. بررسی صد سپرده‌گذار برتر.

³ Asset Liability Committee

ساختار مدیریت ریسک نقدینگی بانک خاورمیانه به منظور مدیریت ریسک نقدینگی به شرح نمودار زیر است:

جهت اطلاع از نسبت‌های نقدینگی (بجز LCR) به یادداشت ۲-۵-۴-۴۸ صورت‌های مالی "جدول نسبت‌های نقدینگی" مراجعه نمایید.

۷. برنامه‌های مقابله با بحران

واحد مدیریت ریسک جهت پیش‌بینی و برنامه‌ریزی در خصوص مدیریت نقدینگی در شرایط بحران اقدام به ارزیابی سناریوهای بحرانی با تدوین مفروضات مختلف می‌نماید.

بانک خاورمیانه راهکارهای مناسب جهت اندازه‌گیری و مدیریت ریسک نقدینگی خود را برای هر یک از سناریوها، همراه با حدود وظایف و مسئولیت‌های هر واحد عملیاتی، مدیران ارشد و کمیته‌های بانک تعریف نموده است. واحد مدیریت ریسک مسئول طراحی روش‌شناسی کلی سناریوهای ریسک نقدینگی که شامل پارامترها، مفروضات اصلی و راه‌حل‌های احتمالی به منظور تبدیل داده‌های ورودی به نتایج مدل‌سازی می‌باشد.

سناریوهای اصلی و بحرانی بانک خاورمیانه به منظور مدیریت ریسک نقدینگی به شرح زیر تعریف شده است:

- سناریوی اصلی برای دوره ۳۰ روزه ، مطابق ضرایب تعیین شده از ماده ۳۵ تا ماده ۴۱ "دستورالعمل" تهیه می‌گردد ("سناریوی اصلی").
- در این سناریو انتظار می‌رود LCR برای سال ۱۳۹۹ حداقل ۹۰ درصد باشد.

۱/۲ سناریو جایگزین ۴۵ روزه استاتیک:

- در بررسی سناریو ۴۵ روزه استاتیک، دوره مورد بررسی ۴۵ روز در نظر گرفته می‌شود و همچنین ضرایب ورودی‌ها و خروجی‌ها مطابق ماده ۴۰ و ماده ۴۱ "دستورالعمل" پنجاه درصد در مقایسه با سناریوی اصلی افزایش یافته‌اند تا میزان حد اکثر ۱۰۰ درصد.
- در این سناریو فرض می‌گردد که بانک فعالیت‌های تسهیلات و سرمایه‌گذاری خود را متوقف نموده است به این صورت که منابع مسدود شده قانونی بانک که توسط خروج سپرده‌ها مطابق بند ۱-۴۰ الی ۸-۴۰ "دستورالعمل" (معادل ۱۱ درصد از مجموع سپرده‌های خروجی) در مجموع جریان‌ات نقد ورودی ماده ۱-۴۱ توزیع می‌گردد.

۱/۳ سناریو جایگزین ۴۵ روزه داینامیک:

- در بررسی سناریو ۴۵ روزه داینامیک، دوره مورد بررسی ۴۵ روز در نظر گرفته می‌شود و همچنین ضرایب ورودی‌ها و خروجی‌ها مطابق ماده ۴۰ و ماده ۴۱ "دستورالعمل" پنجاه درصد در مقایسه با سناریوی اصلی افزایش یافته‌اند تا میزان حد اکثر ۱۰۰ درصد.
- منابع مسدود شده قانونی بانک که توسط خروج سپرده‌ها مطابق بند ۱-۴۰ الی ۸-۴۰ "دستورالعمل" (معادل ۱۱ درصد از مجموع سپرده‌های خروجی) از مجموع جریان‌ات نقد ورودی ماده ۱-۴۱ کسر و به صورت میانگین موزون در سرفصل ماده ۲-۴۱ الی ۷-۴۱ توزیع می‌گردد. این بدین معنی است که بانک با آزاد شدن منابع مسدود شده (سپرده های خروجی) نزد بانک مرکزی فعالیت خود را در خصوص سرمایه‌گذاری و اعطای تسهیلات بصورت عادی در این سناریو ادامه خواهد داد.

۱/۴ سناریو جایگزین ۳۰ روزه:

- در بررسی سناریو جایگزین ۳۰ روزه در شرایط بحران، جریان‌های نقد خروجی معادل ۱۲۵ درصد از جریان وجوه نقد تعریف شده در "سناریو اصلی" (بند ۱-۴۰ الی بند ۲۳-۴۰) لحاظ می‌گردد.
- ضریب جریان نقد ورودی ناشی از بند ۷-۴۱ (که عمدتاً شامل سپرده‌های شبانه روزی بین بانکی می باشد) طبق انتظارات بانک در شرایط بحرانی برابر با ۴۰ درصد در نظر گرفته شده است.
- سایر ضرایب وجوه نقد ورودی شامل ماده ۴۱ در مقایسه با "سناریو اصلی" ۷۵ درصد کاهش یافته است.
- وجه نقد و سپرده قانونی نزد بانک مرکزی در حد ارزش اسمی باقی می‌ماند و همچنین ارزش اوراق ها به میزان ۱۵ درصد سناریو اصلی تغییر می‌یابد.
- در سناریو فوق با لحاظ مفروضات اشاره شده، انتظار می‌رود تسهیلات غیر جاری در مقایسه با "سناریو اصلی" حدود ۲۵ درصد افزایش یابد.